

EUSKAL LITERATURARI ERE TXOKOTXO BAT ES- KAINZEN ZAIO

Bai, euskal literaturari ere txokotxo bat eskaitzen zaio. Hau da zerbait direla uste dutenen borondatea.

Egunkariek aditzera eman daukutenaz, Gipuzkoako idazleen elkarte bat sortu da. Elkarte honek bere sail bereziak izango omen* ditu, literatura generozko sailak: nobela, antzerki, poesia, saiakera, narrazio, eta abar. Literaturako genero hoiaren artean, xelebreena: euskarazko literaturaren saila dugu. Euskal literaturak, berak bere aldetik, beste sailok euskaraz hornituko ez balitu bezala.

Elkarte hori sortu dutenen artean, agiri denez, bere gradua du (hobeto esan, berek jartzen dioten gradua), haurtzaro mailakoa, noski.

Izan ere, bere izenak agertzen dira egunkariaren bidez herriaren begietan. Euskaraz "tema rural" bakarrik ontzat hartzen duten egunkari hoietan. Eta, orain ere, beren idazle elkartean, bazter batean txiki utzi nahi dute euskara.

Baina handi-mandizko idazleok zer eman dute literaturara?

Guk, euskal literaturan, azken zortzi urte hauetan eman ditugun liburu berrietan, behinik behin: 12 nobela, 27 antzerki, 25 poesia liburu, 17 saiakera liburu, 5 biografiaz, 6 ipuin liburu, 9 narrazioz, opera 1, pastural 1, 43 bertsoaritzaz. Aparte, eliz liburuak, kanta bildumak*, hizlaurko* bildumak, musikazkoak, soziologiaz, folklozez, ekonomiaz, eta abar eta abar beste zenbait* liburu. Eta, horrez gainera, beste hizkuntzetatik itzuliak eta edizio zaharretatik berriz argitaratuak, San Martinek EGAN eta ANAITASUNAN argitara eman dituen listak kontuan harturik (bertatik atera ditugu kontaduria hauk), azken zortzi urteetan, 1963-1970 bitartean, 296 liburu dira euskaraz argitaratu direnak (argitaratzera utzi dituztenak). Argitaratik 177 liburu, gaurko euskal literaturaren mugimenduan sortu diren liburu berriak; gainerakoak itzulpenak eta berrargitaratuak. Gainera, hau, Liturgiako liburuak kontuan hartu gabe. Eta guk galdetuko genuke, ea elkargo* horren sortzaile diren idazleek holako batuketarik lortu duten.

Zeren*, bestela, nola litzateke, berak baino literatura gehiago sortu duena sailtxo zoko baten jartzea?

Euskarazko produzio hau ikusirik, zer pentsatuko ote dute? Beharbada, hobe litzateke gauzak itzulitara jarri, eta, literatura genero sailean, erdal literatura jarri. Euskal Herrian, legez, hala behar zuen. Batez ere, besterik berek demostratzen ez daukuten artean, jarri dituzten genero sailetan euskaraz gehiago idatzi delarik. Ez ote?

Elkarren arteko kalitateari buruzkoa, neutral batzuen eskuetan utziko genuke, eta ez berek beren buruak jainko egin dituztenenetan.

Sortuko omen dute literaturazko aldizkari bat ere. Ez, ordea*, JAKIN eta EGANen ordezkio izango dena; ez noski*. Beharbada, euskarazko sail bat ere izango du. "Tema rural" ote? Hala baita* euskal literaturaren haurtzaroa, euskararik irakurtzen ez dutenen begietan. Dena dela, euskarazko saila "h" madarikatu eta kaltegarri hau gabe izan bedi. Hala ez ote duzue, ba, nahi? El Santiago, Pelay, Cecilia? Zuen erdarazko esanetan zenbait aldiz agertu duzuen bezala?

Dudarik ez duguna, hoiak izango dutela laguntza; guk eragotzen aina*. Bai horixe! Izan ere, zer hoberik holako elkarte bat baino, euskarazko literaturari trabak jartzeko?

Bukatzeko, egin dezaketetik hoberena, euskararik ez dakiene eta, "euskalduna" hitzak zer esan nahi duenik gabe, "concepto de lo vasco" argitu nahi duen Banus-ek ematen dituen bideak jarraitzea.

Gauzak, argi eta garbi.

EGURENTARRA

daukute, deuskue, dīgute
dezakete, dalkee
dlote, deutsoe
zalo, jako